

ВЛАДИМИР ФИРСОВ

АВАРИЯ

Част 1 от „Росин“

Превод от руски: Александра Каназирска, 1978

chitanka.info

I

Аварията очевидно беше сериозна — вече цели пет минути интрохронолетът не излизаше от зоната на прехода. Трябваше да се спусне, за да не губи напразно енергия. Росин произнесе: „Кацане“, и веднага почувствува, че седалката се смъква надолу.

Погледна циферблата. Впрочем при прекъсването на силовото поле броячът можеше да показва каквото си ще. Как да разбере в кой век е станало това принудително кацане?

Хронолетът меко се плъзна надолу от височина седемдесет километра. Залязващото слънце, което осветяваше с пламъка си краищата на облаците, потъна в млечнобяла мъгла. Долу се ширеше заснежена гора. Владимир откри малка полянка, поведе хронолета към нея и меко го отпусна в снега.

Сега трябваше да чака. Скоро дежурните ще възстановят или ще дублират енергоканала. Най-късно след час-два ще може отново да се издигне в зоната на прехода.

Полянката бе скътана в най-гъстата част на гората и Росин реши, че тук едва ли някой ще го открие. Инструкцията забраняваше контакти с хората от миналото, защото по мнението на теоретиците всеки контакт би могъл да измени хода на историята. При пътуване в други столетия бе разрешено само да се наблюдава. От миналото можеше само да се събира информация за историците, но пък каква информация!

Владимир внимателно гледаше в наблюдателния екран. Нищо освен дървеса и сняг. Тогава отвори люка и се спусна на полянката. Лицето му сякаш припламна — студът беше вероятно минус двадесет градуса. Той затегна яката на синия си терилаксов комбинезон. С леко прошумоляване се разгърна качулката и оттам веднага заструи леко топъл въздух, който приятно сгръ лицето му. Росин обиколи апарата, огледа внимателно шасито, панелите на електроприемника, антената на хронолета, радиатора на кваркреактора. Интрохронолетът със свръхсъвременния си силует правеше странно впечатление сред тихата

заснежена гора. Владимир реши да се поразтъпче и започна да тича по твърдия като бетон кръг, образувал се в пухкавия сняг от силовото поле на антигравитатора.

— Едно-две-три-четири, едно-две-три-четири — отмерваше той ритъма. — Вдишвай-вдишвай, издишвай-издишвай, вдишвай-вдишвай... А все пак какво би станало, ако някой от историците подари на предците ваксина против рака, храни, чертежи на кваркреактори?...

И внезапно спря, защото точно пред себе си видя трима души.

Вече се беше почти стъмнило и Росин в първия момент видя само, че хората, които му бяха преградили пътя, бяха еднакво облечени и в ръцете си всеки държеше някакъв дълъг и плосък апарат с неизвестно за него предназначение. „Ето ти нарушение на инструкцията — помисли си тъжно той — Сега върви се обяснявай с Хронсъвета...“

Един от тримата отривисто произнесе няколко думи — какви именно, Владимир не разбра, но реши, че щом контактът вече е факт, следва да е любезен.

— Здравейте! — рече той и протегна ръка. Мъжът отново хрипкаво извика нещо и в същия миг страшна болка принуди Росин да се превие — непознатият го бе ритнал с всички сили в корема. Другите удари се посипаха по главата му. И когато Росин дойде на себе си, вече лежеше свързан, а един от мъжете, поставил крак върху стъпалото, предпазливо надничаше в люка на интрохронолета.

Владимир мигновено си представи как подкованият ботуш на непознатия троши приборите. За болката забрави веднага — трябваше незабавно да обясни всичко на тия хора.

— Стойте! Там не бива, другари! — закрещя той, като се опитваше да се привдигне. Нов удар го просна в снега.

Тоя удар като че ли постави нещата по местата им. Владимир веднага разбра къде и в кое време бе попаднал и кои са тия зли, еднакво облечени мъже.

Войникът вече се канеше да влезе в люка. Росни си представи какво ще стане с човека, когато го удари защитното силово поле, но затвори очи и шепнешком заповяда на защитата да се включи. Сплесканото тяло на войника излетя във въздуха. Другите двама моментално залегнаха в снега и насочиха автоматите. „Партизани!“ —

изкрещя единият. Няколко минути бе тихо. После единият войник се насочи към убития. Очевидно онова, което видя, толкова го потресе, че той скочи и с вик на ужас хукна да бяга. Вторият едва се приповдигна и хвърли в люка граната. Тя проблесна на фона на светлия овал на люка, после отскочи и се разби. Изригна сняг, разлетяха се отломки. Войникът подскочи към Росин, изправи го рязко на крака и го погна по полянката, като го побутваше с дулото на автомата.

II

Брезентовото покривало на камиона пазеше от вятъра, но не и от студа и хитлеристите не се чувствуваха много уютно в шинелите си. Едва колата потегли и Росин започна да пресмята шансовете да успее да скочи в движение. При него имаше шестима войници и още двама в кабината... Не, сега нищо не може да стане. След час-два, когато войниците хубавичко позамръзнат... Но разполага ли той с тия часове?

Росин разбираше, че за него вече бяха предизвестили висшето началство — само така можеше да се обясни, че разпитът и ударите неочаквано прекъснаха. Нахраниха го и дори му намазаха натъртеното с йод. После бързо го тикнаха в колата и сега го отвеждаха нанякъде.

„Ти флигер ли си? — ето кое интересуваше оберлейтенанта, който водеше разпита. — От Москва ли летиш? Кой ти е командир? Как се нарича апаратът ти? Как стреля? Има ли бомби? Кой го охранява?“ — Тези въпроси се редуваха с ударите, повтаряха се десетки пъти. Росин се досещаше, че германците още веднъж са се опитали да проникнат в интрохронолета. Очевидно те предполагаха, че пред тях е ново секретно оръжие, чието залавяне означаваше награди и почести. За запазването на апарата Росин не се тревожеше — невидимото защитно поле превъзхождаше по здравина стометрова бетонна стена и леко можеше да издържи залпа на всяко оръдие. Но на въпросите Владимир не отговаряше. Естествено, без да рискува, би могъл да съобщи, че защитата на апарата се създава от ф-пространствената структура на гравиполето, стабилизирано от квазисинхронните излъчвания на кваркреактора, защото за оберлейтенанта това би прозвучало като китайско писмо. Но той беше враг и го би с всичка сила, затова Росин предпочиташе да замълчи.

„Как можеш да влезнеш в твоя апарат! — продължаваше да разпитва фашистът, обсипвайки пленника с нови удари. — Отговаряй! Или ще те обеса!“. Разпитът продължаваше вече второ денонощие и Росин започна да усеща, че силите му са на изчерпване. Но ето че

всичко това внезапно се прекрати. И сега го водят нанякъде, вероятно в щаба, и Владимир можеше само да гадае какво ще последва.

Замръзналият камион подскачаше по ровините, войниците се бяха закътали кой как може и се полюшваха върху студените скамейки. Парата от диханието им замръзваше по яките на шинелите, по металния скелет на колата, по женските забрадки, с които хитлеристите бяха увили замръзналите си глави. Росин не усещаше студа — комбинезонът му работеше безупречно. Дори без зареждане батерийките ще издържат цяла седмица, а през деня слънцето щеше да ги зареди отново с енергия. Интересно защо замръзналите войници не му смъкнаха комбинезона? Може би го смятаха за твърде важна птица, за която трябва да отговарят строго пред началството?...

Умът на Росин трескаво работеше и подбираше вариантите за бягство. А какво би станало, ако се съгласеше да снесе защитата? Те самите не могат да сторят това. Само трима души на планетата, освен Росин, можеха да заповядват на неговия хронолет, но тия трима сега се намираха на петстотин години оттук...

В това, че нито едни учен от двадесетия век няма да успее да разбере устройството на интрохронолета, Росин бе уверен. Естествено, хитлеристите ще изпратят най-добрите си специалисти. Те ще пристигнат, няма да разберат нищичко и ще поискат Росин да им даде обяснения. Владимир се опита да си представи как ще се случи всичко това. Той сменя защитата, влиза а кораба (естествено, под охрана), може би дори свързан. В кабината могат да се съберат най-много четирима души: да речем, двама учени и двама автоматчици от охраната. Те не знаят какво представлява техниката на XXV век, затова няма да се страхуват от безпомощния пленник. А той, щом се озове вътре, ще произнесе само две думи: „защита“ и „излитане“, след което апаратът ще се намери в зоната на прехода.

Ами ако фашистите го надхитрят? Той ще снесе защитата, а него няма да го пуснат вътре? Тогава... Тогава, все едно, той пак ще произнесе тия две думи и нека го убият. Спасителите ще намерят в стратосферата интрохронолета, ще го вземат на буксир до Института за времето и ще узнаят от хитлеристите всичко...

Някъде съвсем близо избухна взрив. Камионът подскочи, моторът зави и заглъхна. Автоматчиците веднага изкочиха навън. Див вик: „Партизани!“. Грохот от стрелба. Росин в миг схвана, че

спасението е възможно, и се наклони към целолуидното прозорче. Колата бе спряла, забила предните си колела в крайпътната канавка. Тялото на шофьора висеше от кабината. Отпред светеше лека кола, пред която в снега се бяха проснали две фигури, а между дърветата прибягваха и стреляха хора. Куршумите на партизаните пробиха брезента и отчетливо хлопнаха по метала. Росин се хвърли към задния борт — долу стърчеше автоматът на един войник, друг стреляше от канавката. Без да се замисли, Росин скочи върху гърба на войника, удари го с длани по врата. Оня потръпна, автоматът отхвъркна встрани. Росин взе оръжието и се спусна към втория войник.

Зад дърветата прибягваха партизани в шинели, ватенки, полушубки; с автомати, винтовки и дори с ловджийски оръжия.

— Ти ли си, летецо? — запита го някакъв мъж с гъста брада. — Цял! Невредим? Можеш ли да ходиш?

Партизаните вземаха оръжието на фашистите и разглеждаха планшетите на убитите офицери.

— От четири часа караулим за вас — продължи брадатият и метна автомата на гърба си. — Мислех, че краката ми вече ще премръзнат. — Той потупваше шитите валенки, после погледна тънките ботинки на Росин и се затревожи:

— А ти как не си премръзнал?

— Нищо ми няма — усмихна се Росин. — Комбинезонът ми е с нагревател.

Брадатият огледа Владимир от глава до пети.

— Това ли е последният модел? Аз имам брат в полярната авиация, но не ми е разказвал за такова нещо. Ти как се каваш?

— Владимир.

— Пък аз съм Дядо, командир на отряда. И ти ме наричай така. Ще запалиш ли?

— Не пуша — Владимир изведнъж се реши и погледна командира в очите. — Имам една молба към вас. Кажете... Коя година сме сега?

— Как така коя година? — Брадатият тревожно се огледа и подвикна някому: — Иване, ела тук!

После отново се обърна към Росин:

— Там здравата са те набъхтали, разбрах. Ех, гадове фашистки!

— Дядо, викаш ли ме? — едни младеж дотича и запита: — Раниха ли някого?

— Погрижи се за летеца — командирът кимна към Владимир. — Прегледай го, превържи го...

— И все пак коя година е?

— Коя година ли? Че все тая, хиляда деветстотин четиридесет и първа.

Дядо не довърши. Зад дърветата изведнъж се чуха автомати. Откъртените от куршумите клонки западаха по главите на хората. Зад завоя на пътя се показва хитлеристка колона.

Командирът грабна автомата на Росин.

— Върви, летецо! Твоята работа е да летиш. А това тук е наша работа.

Партизаните и Росин забързаха, вслушани в шума на боя зад гърба им. Хитлеристите стреляха без прекъсване. На кратки интервали партизаните, които бяха останали на шосето, им отвърщаха. Така продължи около десет минути. После стрелбата се прекрати.

III

Закътаното в гората селце Диреците не беше бог знае какъв стратегически пункт и хитлеристите го отминаха, без да спират. Но след няколко дни в Диреците се настани малка армейска част. Дори тук за окупаторите животът бе пълен с неприятности. Веднъж не се завърнаха свързочниците, които бяха отишли да поправят прекъснатата телефонна линия, а с тях пропадна и половин километър проводник. После изгоря фуражният склад — часовият беше убит, а автоматът му изчезна. След това посред бял ден обстрелваха щабния автомобил и бяха убити двама офицери. Освирепелите хитлерици съставиха наказателна експедиция в горския пущинак, където се криеха партизаните, и загубиха десет войници.

Зимата окончателно се настани със сняг и студ. Войниците на Вермахта изглеждаха жалки — увиваха се с женски забрадки, плетяха си от слама огромни валенки. Измъкнаха от селяните всяка що-годе по-топла дреха. В селцето бяха останали само бабички с деца и грохнали старци. От младите беше само Пашка Артемиев, който се представи на хитлеристите като бивш затворник, млад здравеняк-нехранимайко. Зачислиха го в полицията. Партизаните окачиха в селото ръкописна обява, че са го осъдили на смърт и на два пъти стреляха в полица, но внимаваха да не го улучат. Защото всъщност Пашка беше първото звено от веригата, по която нужните на партизаните сведения се отправяха от селцето към гората. От него бяха узнали, че раненият Дядо не е отронил и дума при разпита, издържал е мъченията и на другия ден ще го обесят пред очите на цялото село.

Оръжието на партизаните беше малко: на тридесет души само осем автомата, дузина винтовки, три пистолета и няколко ръчни гранати. Невъзможно бе да атакуват селото. Това разбираха всички. Росин също. И той за пръв път съжали, че хронолетците не носят оръжие със себе си.

Владимир беше уверен, че прекъсването в хронолтрасето вече е оправено и пътят към дома — открит. Но в селцето издигаха бесилката

и затова той знаеше, че никъде няма да отлети въпреки инструкцията.

Как да помогне на Дядо?

Комисарят дълго чука огнивото по кремъка, раздуха праханта и запали цигара.

— Ех, нямаме си свръзка! Да имахме радиостанция! Дори само приемник да имахме! Не знаем къде се водят боевете. Може би немецът вече е превзел Москва...

— Не са я превзели — отвърна Росин. — Това не се е случило.

— А немците лаят, че Москва отдавна е в ръцете им. Ти самият откъде долетя, а? От столицата ли?

Росин кимна утвърдително. Действително след четиристотин години в предградието Соколники ще бъде построено зданието на Института за времето: осемдесететажна сграда, дископорт на покрива, енергетичен канал на Меркурий чрез собствен спътник...

— Ходих да видя твоя самолет. Не успях да се приближа много, но през далекогледа го съзрях. Какъв е чудноват — нито крила, нито мотор... Може би ракета, а?

— Не, това не е ракета — отвърна Росин, но мислеше за друго. Внезапно разбра, че като че ли е намерил изход. — Слушай, коя дата сме днес?

— Пети декември.

Това, което изведнъж реши да стори, е било... Росин разбра, че ако му провърви и съумее да се завърне у дома, него завинаги ще го отстранят от полетите. Но сега това нямаше никакво значение.

С ослепителна яснота Росин разбра какво могъщо оръжие държи в ръцете си — нали той единствен сред всички знае какво ще стане утре!

Владимир хвана комисаря за раменете.

— Слушайте! Трябва да ида веднага в апарата си! Незабавно!

IV

Селцето, както обикновено, се събуди рано. Тъжно бе това пробуждане — без глъч, без лая на кучетата, без мученето на добитъка.

По къщите ходеха войници да изкарват хората към мястото на наказанието. Селяните, подтиквани от прикладите, бавно се тътреха към управлението, пред което белееше бесилката.

Свъсеното, забулено от облаци небе, притискаше отгоре покривите, гората, мрачните хора.

Росин бе на чардака на една празна ограбена къщурка и гледаше през далекогледа редицата на автоматчиците пред управлението. През нощта не бе мигнал — вечерта се води кратка битка с охраната на интрохронолета, а после няколко часа той трескаво работи в кабината, като вземаше от апаратурата онова, което му трябваше, а среднощ заедно с деветнадесетгодишния Юрка се добра до селцето. В пълния мрак Юрка безшумно лазеше по покривите и дърветата, които му посочваше Владимир, после изчезна, а Росин се вмъкна в празната къща. Хитлеристите бяха убили стопанина й преди две седмици, защото бяха намерили у него красноармейска фуражка. Те бяха избили вратите и прозорците, а в печката бяха хвърлили ръчна граната. Такива пусти къщи имаше няколко в селцето. Сега къщата служеше на Росин за наблюдателен пункт. Двете таблетки антеин от аптечката на хронолета му бяха възвърнали бодростта и силата.

Росин непрестанно гледаше часовника. Своя ръчен часовник той бе загубил в битката, но в бордовия комплект на хронолета имаше три скафандъра с часовници, радиостанции и акумулатори. Струваше му се че стрелките са спрели неподвижно.

Още веднъж погледна през прозореца и сърцето му затуптя — хитлеристите водеха Дядо.

Колко ли градуса е сега? Навярно не по-малко от минус дванадесет, а Дядо е бос, всичко е в сняг...

Стрелката на секундомера сякаш се влачеше с бавни тласъци — като ударите на сърце.

Изкачиха Дядо върху сандъка. Офицерът чете нещо от лист хартия. Черен квадрат от войници. Черна тълпа върху белия сняг. Една рубашка с черни петна от кръв. Как бавно бие сърцето! Още десет удара! Още пет! Още един!

Владимир обърна ключа на преподавателя.

И тогава над угнетеното селце, над войнишките редици, над заснежената гора се разнесе тържествуващ глас:

— ВНИМАНИЕ! ГОВОРИ МОСКВА!

Гласът звучеше от всички страни. Той изпълваше цялото село, и гората, и небето. Гласът звънтеше, сриваше снега от превитите клонки и те се издигаха отново нагоре.

Ликуваща въздишка се понесе над тълпата.

... ШЕСТИ ДЕКЕМВРИ 1941 ГОДИНА. ВОЙСКАТА НА НАШИЯ ЗАПАДЕН ФРОНТ, СЛОМЯВАЙКИ ПРОТИВНИКА В ПРЕДШЕСТВУВАЩИТЕ БОЕВЕ, ПРЕМИНА В КОНТРАНАСТЪПДЕНИЕ ПРОТИВ УДАРНИТЕ МУ ФЛАНГОВИ ГРУПИРОВКИ. В РЕЗУЛТАТ НА ЗАПОЧНАЛОТО НАСТЪПЛЕНИЕ ВСИЧКИ ТЕЗИ ГРУПИРОВКИ СА РАЗБИТИ...

Войнишката редица се огъна. Росин видя през далекогледа как се лутат офицерите, как крещят команди, които никой не слуша, как войниците побягнаха нанякъде, стреляйки с автоматите по покривите и дърветата, откъдето говореха невидимите високоговорители.

... И БЪРЗО ОТСТЪПВАТ, ЗАХВЪРЛЯЙКИ ТЕХНИКА И ВЪОРЪЖЕНИЕ, КАТО ПОНАСЯТ ОГРОМНИ ЗАГУБИ.

Литваха надолу пречупени клонки, прехвъркваха подплашени врани.

... ВОЙСКАТА НА ГЕНЕРАЛ ЛЕЛЮШЕНКО РАЗБИ ПЪРВА ТАНКОВА, ЧЕТИРИНАДЕСЕТА И ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА МОТОПЕХОТНИ ДИВИЗИИ НА ПРОТИВНИКА И КАТО ЗАВЗЕ РОГАЧЕВ, ОБКРЪЖИ ГРАД КЛИН!

Стоящият встрани бронетранспортър внезапно избухна от взрив. От празните къщи на улицата изскачаха партизаните и стреляха с автоматите. Някой хвърли още една граната и следващият взрив разпръсна тълпата войници около бесилката.

... ВОЙСКАТА НА ГЕНЕРАЛ КУЗНЕЦОВ ЗАВЗЕ ГРАД ЯРХОМ И СЕГА ПРЕСЛЕДВА ОТТЕГЛЯЩИТЕ СЕ ШЕСТА И СЕДМА

ТАНКОВИ И ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ПЕХОТНА ДИВИЗИЯ НА ПРОТИВНИКА...

Росин грабна автомата и скочи в снега. Сега секундите решаваха всичко.

... ВОЙСКАТА НА ГЕНЕРАЛ РОКОСОВСКИ ПРЕСЛЕДВА ПЕТА, ДЕСЕТА И ЕДИНАДЕСЕТА ТАНКОВИ ДИВИЗИИ НА „ЕС ЕС“ И ТРИДЕСЕТ И ПЕТА ПЕХОТНА ДИВИЗИЯ НА ПРОТИВНИКА И ЗАВЗЕ ГРАД ИСТР!

Атаката на партизаните беше стремителна. Около бесилката лежаха вече в снега повече от половината хитлери.

... ВОЙСКАТА НА ГЕНЕРАЛ ГОВОРОВ РАЗКЪСА ОТБРАНАТА...

Росин тичаше към бесилката и стреляше в движение. Техниката на XXV век работеше безупречно — звучеше записаното от Росин съобщение на Совинформбюро.

В далечния край на селцето се раздадоха нова изстрели — на улицата изскочиха войници, които дотогава бяха в къщите.

Дядо лежеше в снега, проснат по гръб, и рубашката на гърдите му беше пронизана от откоса на автомат.

— Ех, не успяхме!... — тъжно рече комисарят.

Не биваше да се бавят, трябваше да вървят.

Смуцението на хитлеристите вече преминаваше. За съжаление то трая по-малко, отколкото разчитаха партизаните.

... ПЛАНОВЕТЕ ЗА ОБКРЪЖАВАНЕ И ПРЕВЗЕМАНЕ НА МОСКВА СЕ ПРОВАЛИХА!

Гласът на диктора замлъкна. Заработи автоматиката в хронолета и тя изключи трансляцията (предаването). И тогава Росин си позволи да помисли за онова, което си бе забранил да мисля тази нощ: че аварията на хроноласето вече е ликвидирана.

— Бързо в камиона! — викна Росин.

... Дядо лежеше в ровината и до него бе седнал Юрка. Партизаните стреляха по настигания ги камион с немски войници. Колите вече бяха изскочили на пътя и сега се приближаваха до онова място, където бе кацнал хронолетът. Партизаните захвърлиха камиона на банкета и навлязоха във верига в гъсталака. Носеха Дядо на ръце. Куршумите чупеха клоните и със свистене прехвърчаха между дърветата. Отривистите фрази на немските команди се чуваха все по-

близо. До интрохронолета партизаните залегнаха и отвърнаха на хитлеристите с резки откоси.

— Излитай, летецо! — извика комисарят, като се надигна малко, но се строполи в снега, покосен от куршумите.

Дядо вече го бяха спуснали в люка. Росин блъсна след него Юрка. Останалите живи партизани продължаваха да стрелят.

Росин хлопна люка зад себе си. За миг остана неподвижен, като си представи какво ставаше навън. Може би още двама-трима души партизани биха могли да се сместят в кабината с него, Дядо и Юрка, но той разбираше, че нито един от тях мъже не би се съгласил да стори това. Никой не би пожелал да се спаси с цената на живота на останалите. Росин стисна зъби и хвана ръчката.

За него беше ясно: скоро никой от тях смели мъже няма да остане жив. Но те спасиха своя командир, защото Дядо още дишаше и него непременно ще го спасят в XXV век. А какво ще става в хронсъвета?... Но сега нямаше време за това...

Интрохронолетът вече беше в зоната на прехода на височина седемдесет километра. Росин още веднъж погледна Дядо и изплашено сгушилия се в ъгъла на кабината Юрка. Владимир още не знаеше, че само след месец той отново ще кацне на същата тази полянка и ще остави там излекувания Дядо и Юрка. И че нито единият, нито другият не ще си спомнят за XXV век и за него самия, защото всичко това ще бъде изтрито от паметта им. Ще им се струва, че те са единствените, успели да се спасят от целия партизански отряд, че дълго са скитали из гората. И те ще се завърнат в освободеното вече селце.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 50,51/1978 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.